

Recensie: Marja Schouten

Tanny van de Ven, (fotografie: Masha Adriaans): ‘Bijzonder, Inzoomen op onderbelichte mensen’ Uitgegeven door de Reinier van Arkel groep, Den Bosch 2011, ISBN 9789077599105 (Psychiatrie/AG/1) Zie ook: <http://www.reiniervanarkelgroep.nl> en <http://www.verwenzorg.nl/>

Soort boek/stijl/aandoening: Dit boek is een initiatief van Verwenzorg dat mensen in het zonnetje die langdurig in de ggz verblijven.

In dit boek wordt ingezoomd op cliënten van de Reinier van Arkelgroep, die allen tussen de 30 en 50 jaar zijn opgenomen in de psychiatrie, sommigen zelfs nog langer. Het zijn vijftien miniatuurportretten, opgetekend uit de mond van de verpleegkundigen die langdurig met de betreffende cliënten hebben gewerkt. De cliënten zijn gefotografeerd op voor hen bijzondere plekken. Bij elke foto staat een verhaal van een hulpverlener die de cliënt al jaren verzorgd. Het leverde mooie liefdevolle verhalen. Bovendien is het boek verzorgd en mooi uitgegeven.

In april 2011 werd de eerste steen gelegd voor het nieuwe zorgcentrum van de Reinier van Arkelgroep, bestemd voor 98 psychiatrische cliënten die langdurig zorg nodig hebben. Het nieuwe centrum wordt eind 2012 in gebruik genomen. Het heeft een restaurant, behandelkamer en een wellnesscentrum.

Op de dag van de eerste steenlegging werd dit boek gepresenteerd.

Over de schrijvers: Tanny van de Ven is 42 jaar verpleegkundige en 40 jaar collega van de meeste geïnterviewden. Masha Adriaans is kunstzinnig fotografe.

Korte beschrijving: Het boek begint met een voorwoord van Paul Spronken, voorzitter raad van bestuur van de Reinier van Arkel groep, en van Goos Zwanikken, emeritus hoogleraar psychiatrie.

Zij benadrukken het belang van inzet en betrokkenheid van verpleegkundigen in het werk met langdurig op zorg aangewezen patiënten. Hoe kunnen de verzorgers dit emotioneel belastende werk volhouden, soms jarenlang? vragen zij zich af. Het antwoord komt van de verpleegkundigen die op zoek zijn gegaan naar de verhalen van hun cliënten in de langdurige zorg. Het zijn mensen die zich op dit werk hebben toegelegd en zich hierin hebben onderscheiden. Ieder weet op eigen wijze het vertrouwen te winnen van zijn/haar cliënt(e), met een bewonderenswaardig engelengeduld. Een van de verpleegkundigen vat dit eenvoudig samen: ‘Tijdens het sollicitatiegesprek werd tegen me gezegd: “Als je hier komt werken, moet je wel koffie kunnen drinken. Unaniem zeggen de verzorgers veel van hun cliënten te hebben geleerd zoals: geduld, directe manier van communiceren, levenservaring. Ook valt het op dat veel cliënten zo zichzelf zijn gebleven, ondanks hun bijna levenslange verblijf in een inrichting.

De verpleegkundigen benadrukken hoe belangrijk het is de cliënt ruimte te geven, in hun waarde te laten en vrijheid te gunnen, ook al stoot je wel eens je hoofd. In het nawoord stellen Joke Zwanikken-Leenders en Marie-Louise van der Kruis, beiden ambassadrices van verwenzorg, onder meer dat de GGZ de laatste decennia sterk is geprofessionaliseerd. Maar maakt dit ook dat patiënten zijn toevertrouwd aan betere verpleegkundigen? Ja en nee. Cliënten mogen rekenen op de kennis en kunde, maar zij mogen vooral rekenen op meer. De verpleegkundige die het verschil maakt, is geboeid door de verhalen van de cliënt. Hij vraagt zich niet af wat de cliënt van hem kan leren, maar is steeds op zoek naar wat hij van de cliënt kan leren. (pagina 69)

Wat viel op: Het is een bescheiden boek, maar ook een groots monument voor verzorgers en verpleegkundigen in hart en nieren.

Citaten: Pag. 17: 'Henri haalt bij mij het rustige, zorgzame naar boven, het geven van extra aandacht...Bij Henri kan ik mijn zachte kant kwijt.' (Mariska van Hettema)
Pag. 21: 'Corrie raakte me omdat ik grote bewondering had voor de manier waarop ze zich heeft kunnen redden en ondanks alles helemaal zichzelf is gebleven.' (Julia Huliselan)
Pag. 29: 'Ik hoop dat ik, net zoals Wil, zo tevreden ben en kan blijven met de kleine dingen in het leven.' (Marie-Louise Rovers)
Pag. 37: 'Een foto van Annie? Dan denk ik aan een zonnige dag, ergens in de schaduw, niet te vroeg, een ontbijt. Met een mooie jurk aan, liefst blauw, haar lievelingskleur en mooi opgemaakt.' (Ton de Jong)
Pag. 37: 'Het contact met Gerard heeft me geleerd...hoe met extremen om te gaan...en proberen uit een machtsstrijd te blijven.' (Jan Kruit)
Pag. 48: 'Lena maakte overal stampij over...En toch vond ik haar zo lief, zo kleurrijk, zo bijzonder. Ik zag een stukje van mijn eigen strijdbaarheid in haar. (Trix Cornel)
Pag. 62: 'Selma maakte het kind in mij wakker. Bij haar kon ik helemaal mezelf zijn.' (Jos Guffens)

Extra: <http://www.pvp.nl/krant/pvpkrant%20najaar2011.pdf> Het boek is te bestellen bij Joke Zwanikken, Ambassadeur verwenzorg:
G.J.Zwanikken@xs4all.nl